



# סְפוּרָה אִידָרָה נוֹדֵל

אייר/ה:

1

בתמיכת Jewish Federation of Greater MetroWest NJ  
iRep - The Israeli Religious Expression Platform

עובד על-ידי צוות מכון שיטים (הציטוטים הישירים - מסומנים ב"מירכאות כפולות" - ומידע נוסף מתוך הבלוג "עונג שבת",  
וספרה של אידה נודל, "יד בחשיכה: אוטוביוגרפיה של אסירת ציון", 1994)

## מי אני? איזו ילדות הייתה לי?

נולדתי ברוסיה בשנת 1931. אמא שלי הייתה גננת ואבא שלי היה קצין בצבא האדם. הוא נהרג  
כשנלחם במלחמת העולם השנייה, כשהייתי בת 12.  
כשהיינו ילדות, אחותי ואני למדנו בבית ספר לא יהודי, למרות שבברית המועצות חיו כ-3  
מיליון יהודים. בבית שמרנו רק על חלק מסמלי המסורת היהודית, בעיקר בחגים ובמועדים.  
אני זוכרת שאת תקופות הקיץ אני ואחותי היינו מבלות בבית של סבא, שהיה קרוב יותר למסורת  
היהודית. דרכו הפכנו טוב יותר את המנהגים היהודיים.

2

## איך נקשרתי לארץ ישראל?

כשלימדתי כלכלה באוניברסיטה במוסקבה (בירת רוסיה של היום), היה מאוד לא פשוט להיות יהודיה. לא היו עוד יהודים שלמדו אתי. סבלתי מהצקות רבות בגלל זה, אבל זה רק חזק את הקשר שלי ליהדות.

בשנת 1970 קרה משהו רציני. קבוצת יהודים השתלטו על מטוס ריק ונסו לברח מברית המועצות (קראו לזה "מבצע חתונה"). הם לא הצליחו לברח, ובגלל מה שהם עשו, השלטון הקשה יותר על כל היהודים.

בשבילי נסיון הבריחה הזה היה מאוד חשוב. הוא גרם לי לחשב על הזהות היהודית שלי, ולרצות לעלות למדינת ישראל.

3

## איך הפכתי ל"אסירת ציון"?

15 שנים שלחתי בקשות יציאה מברית המועצות כדי לעלות לארץ. פטרתי מהעבודה בגלל הרצון שלי לעזב. התחלתי לעזר לחברים שהיו במאסר בגלל הפעילות הציונית שלהם. שלחתי להם ספרים ותרופות לכלא. השתתפתי בהרבה הפגנות וניסיתי לדבר עם אנשים חשובים מכל העולם כדי שיעזרו לנו לעזב ולהגיע לישראל.

בגלל כל זה נחקרתי ונעצרתי. בבית המשפט אמרתי לשופט שאלו היו "השנים הקשות והנפלאות ביותר בחיי" כי בהן "למדתי לצעד בראש זקוף, כאדם גאה וכיהודיה גאה". בזכות כל הפעילות שלי התפרסמתי כסמל למאבק שלנו בעולם. קראו לי "אמא של אסירי ציון". הרבה מנהיגים חשובים כתבו לי ודאגו לי, ואפלו עשו עלי סרט!

4

## איך שמרתי על התקוה במאסר רחוק מישראל?

אחד הענשים הקשים שקבלתי כאסירת ציון, היה לגור במשך ארבע שנים בכפר מבודד בסיביר הרחוקה. היה לנו מעט מאוד אכל והיה שם קר מאוד. בשיחת טלפון אחת עם אחותי, היא ספרה לי שנעמי שמר כתבה לכבודי שיר שנקרא "שלום לך, אידה נודל". התרגשתי מאוד מהמלים של השיר. נעמי שמר כנתה אותי "אחותי" ואחלה לי "את כל האור וכל התקלת שבארץ ישראל". זה מאוד חזק אותי לדעת שלמרות שהשלטון בברית המועצות מאוד נגדי, בישראל זוכרים אותי וכותבים עלי שיר בעתון. כשהייתי בשבי קבלתי מעל 20 אלף מכתבי תמיכה מכל העולם!

5

## איך עליתי לארץ? איך נקלטתי בה? (מה חשוב לי להגיד לכם?)

בשנת 1987, לאחר 15 שנים של מאבקה ותקווה לעלות למדינת ישראל, עליתי לארץ. קבלו את פני בטקס גדול ומכבד, עם משתתפים מכל העולם. אחרי שהגעתי לישראל המשכתי לעזר לעולים שהגיעו מברית המועצות לשעבר ומרוסיה. עזרתי בעקרה לילדי העולים ללמד את השפה ולהצליח בלמודים. אני חושבת שאנחנו בישראל יכולים להשתדל יותר כדי לעזר לעולים החדשים. כתבתי ספר שמספר על קורות חיי, כדי שילדים ואנשים לא ישכחו את המאבקה שלנו.

\* בשנת 2021 נפטרה אידה נודל בגיל 90.

6